

Valvira

Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto

Teollisuusalkoholi ja sen käyttö

Ohje 9/2018

Sisälllys

1. Teollisuusalkoholi	3
1.1. Lainsäädäntö.....	3
1.2. Määritelmät	3
1.3. Käyttölupa	3
1.4. Luvanvaraisten alkoholien hankinta.....	3
1.5. Valvontamaksu.....	4
2. Teollisuusalkoholin käsittelyyn liittyvät määräykset.....	4
2.1. Teollisuusalkoholin varastointi ja käyttö.....	4
2.2. Käytön kirjanpito.....	5
2.3. Teollisuusalkoholin hallussapito ja kuljetus.....	5
2.4. Helposti syttyvän aineen käsittely	5
3. Käyttöluvan haltijan velvollisuudet	5
3.1. Muutokset lupatiedoissa	5
3.2. Vastuuhenkilö.....	6
3.3. Teollisuusalkoholin käytön lopettaminen	6
4. Alkoholivalmisteet.....	6
4.1. Valmistusta koskevat määräykset	6
4.2. Valmisteen pakkausmerkinnät.....	7
4.3. Valmistajan vastuu	7
4.4. Vähittäismyynti	7
4.5. Tukkumyynti	7
5. Alkoholipitoisen aineen regenerointi	8
6. Valviran suorittama valvonta.....	8
Ohjeen muutoshistoria.....	9

Dnro V/9559/2018

1.1.2019

1. Teollisuusalkoholi

1.1. Lainsäädäntö

Tämä ohje sisältää teollisuusalkoholin käytössä noudatettavat keskeisimmät säännökset ja ohjeet. Ohje perustuu 1.3.2018 voimaan tulleeseen alkoholilakiin (1102/2017) ja sen nojalla annettuihin asetuksiin.

1.2. Määritelmät

Teollisuusalkoholilla tarkoitetaan enemmän kuin 1,2 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävää opetus-, tutkimus- tai teollisuuskäyttöön tarkoitettua alkoholijuomaa, väkiviinaa tai muuta alkoholivalmistetta.

Alkoholijuomalla tarkoitetaan nautittavaksi tarkoitettua juomaa, joka sisältää enemmän kuin 1,2 ja enintään 80 tilavuusprosenttia etyylialkoholia. Käyttöluvalla voi hankkia ja käyttää verotonta alkoholijuomaa esimerkiksi elintarvikkeiden valmistukseen.

Väkiviinalla tarkoitetaan etyylialkoholia ja etyylialkoholin vesiliuosta, joka sisältää enemmän kuin 80 tilavuusprosenttia etyylialkoholia ja joka ei ole denaturoitu. Väkiviinan hankkimiseen ja käyttöön tarvitaan käyttölupa.

Alkoholivalmisteella tarkoitetaan alkoholipitoista ainetta, joka ei ole alkoholijuomaa eikä väkiviinaa ja joka voi olla denaturoitua. Alkoholivalmisteita ovat mm. alkoholijuomista ja denaturoimattomasta väkiviinasta valmistetut alkoholipitoiset makeiset, marja- ja hedelmäsäilykkeet, ravintovalmisteet, ekstraktit ja esanssit. Käyttäjälle luvanvaraisia alkoholivalmisteita ovat lähinnä elintarvikkeiden ja alkoholijuomien valmistuksessa käytettävät denaturoimatonta etanolia sisältävät puolivalmisteet.

1.3. Käyttölupa

Lupa teollisuusalkoholin ostoon ja käyttöön haetaan Valviralta kirjallisesti. Valvira voi myöntää käyttöluvan sille, jolla on elinkeinotoiminnassaan tahtuvassa tuotteiden valmistuksessa tai laadunvarmistuksessa väkiviinan tai verottoman alkoholijuoman perusteltu tarve. Valvira voi liittää käyttölupa-osto-oikeutta koskevia rajoituksia sekä asettaa väkiviinan ja alkoholijuoman käytölle ja varastoinnille valvonnan kannalta tarpeellisia ehtoja.

Valviran myöntämä käyttölupa on toimipaikkakohtainen. Lupa-osto kirjataan toimipaikan nimen ja osoitteen lisäksi alkoholilajit, niille hyväksytyt käyttötarkoitukset sekä vuosikiintiö. Teollisuusalkoholia on lupa käyttää vain käyttöluvassa mainittuun tarkoitukseen.

1.4. Luvanvaraisten alkoholien hankinta

Luvanvaraista teollisuus-/keittiöalkoholia voi hankkia tukkumyyjiltä/valmistajilta, joille Valvira on myöntänyt kyseisten tuotteiden tukkumyynti-/valmistuslupa-osto-oikeutta tai itse maahan tuomalla.

Dnro V/9559/2018

1.1.2019

Alkoholitilaus tehdään suoraan tukkumyyjälle/valmistajalle, Valviran kautta tilauksia ei voi tehdä. Käyttöluvan lupanumero on ilmoitettava tilauksen yhteydessä. Tukkumyyjä/valmistaja on velvollinen tarkistamaan luvan voimaolon ja laajuuden tilauksen yhteydessä.

Valviran verkkosivuilla on saatavilla listaukset voimassa olevista väkiviinan ja teollisuusalkoholijuomien tukkumyynti- ja valmistuslupanhaltijoista.

Käyttölupanhaltijan maahantuontioikeus

Käyttöluvan haltijalla on myös oikeus itse tuoda maahan käyttöluvassa määritellyjä alkoholeja luvan mukaiseen käyttötarkoitukseen. Maahantuonnista on ennen sen aloittamista tehtävä ilmoitus Valviraan.

1.5. Valvontamaksu

Lupaan liittyvät maksut peritään alkoholilain ja Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) asetuksen (1101/2017) mukaisesti. Luvan käsittelymaksun suuruus perustuu edellä mainittuun STM:n asetukseen. Väkiwiinan ja alkoholijuomien käytön valvonnasta peritään käyttölupanhaltijalta lisäksi vuotuista valvontamaksua, jonka perusteet löytyvät alkoholilain liitteestä.

Valvontamaksu laskutetaan jälkikäteen viimeistään 30.11 ja maksun suuruus määräytyy taulukosta ilmenevällä tavalla siten, että huomioon otetaan luvanhaltijan ostot ja omaan käyttöön tapahtunut maahantuonti ajalta 1.9.-31.8.

Väkiwiina	19 senttiä/litra
Alkoholijuomat	9 senttiä/litra

Käyttölupanhaltijalta toimipaikkakohtaisesti perittävä vähimmäismaksu on 200 € (opetustarkoitukseen tapahtuvasta käytöstä toimipaikkakohtainen vähimmäismaksu on 28 €) ja enimmäismaksu 1900 €. Alkoholijuomien valmistajilta ei peritä valvontamaksua valmistukseen liittyvästä käytöstä.

2. Teollisuusalkoholin käsittelyyn liittyvät määräykset

2.1. Teollisuusalkoholin varastointi ja käyttö

Teollisuusalkoholi on varastoitava siten, että

- tehokas valvonta on mahdollista
- teollisuusalkoholin käyttö muuhun kuin hyväksytyyn tarkoitukseen estyy
- teollisuusalkoholin ja siitä valmistettujen alkoholipitoisten valmisteiden määrän on oltava todettavissa.

Teollisuusalkoholi on varastoitava luvassa mainitussa toimipaikassa. Varasto on oltava lukittavissa siten, että asiattomien pääsy sinne on riittävästi estetty. Alkoholista varastoon pantaessa on varmistauduttava, että alkoholilaji on oikea ja määrä kuljetustodistuksen tai rahtikirjan mukainen. Jos alkoholi on kuljetettu sinetöidyssä astiassa (säiliö-, kontti- tai tynnyrikuljetus), on alkoholia vastaanotettaessa todettava sinetöinnin eheys.

Dnro V/9559/2018

1.1.2019

Alkoholia käyttöön luovutettaessa on varmistauduttava, että luovutettu määrä käytetään käyttöluvan edellyttämään tarkoitukseen. Määrä on mitattava vaa'an, virtausmittarin tai mitta-astian avulla. Varastossa olevan alkoholin määrän on oltava mitattavissa joko astian tilavuuden, säiliön mitta-asteikon tai vaa'an avulla. Työpisteissä saa säilyttää alkoholia vain lukituissa tiloissa ja pieniä määriä.

2.2. Käytön kirjanpito

Käyttöluvanhaltijan on pidettävä teollisuusalkoholin käytöstä kirjaa. Kirjanpidosta on käytävä ilmi päivittäiset tulo- ja menotapahtumat sekä varastosaldo. Menoista on kirjattava myös käyttötarkoitus ja käyttäjän on kuitattava otto allekirjoituksellaan. Tulot kirjataan kuormakirjan mukaan.

Varastokirjapitovihkon voi tulostaa Valviran internetsivuilta osoitteesta: <https://www.valvira.fi/documents/14444/3646725/Varastokirjanpito.xlsx/b106b35a-a226-7d5c-51b4-06b5e0a9c58e>.

www.valvira.fi/valvira/lomakkeet -> Teollisuus- ja keittiöalkoholin käyttöluva -> Varastokirjanpito.

Jos havaitaan, että kirjanpidon perusteella laskettu ja varastossa todettu määrä varastointi-, käsittely- ja valmistushäviöt huomioon ottaen poikkeavat toisistaan, on luvanhaltijan annettava siitä Valviralle asiaa koskeva selvitys.

2.3. Teollisuusalkoholin hallussapito ja kuljetus

Teollisuusalkoholin käyttöluvan saaneella on oikeus pitää hallussaan ostamaansa alkoholia. Hallussapitoon oikeutettu teollisuusalkoholin käyttäjä saa kuljettaa ostamaansa alkoholia. Kuljetettaessa verotonta alkoholijuomaa tai väkiviinaa tulee mukana olla asiakirja, josta käy selville teollisuusalkoholin käyttäjä.

2.4. Helposti syttyvän aineen käsittely

Väkiviina on helposti syttyvä kemikaali. Varastoinnissa on noudatettava vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden turvallisesta käsittelystä ja varastoinnista annetun lain (390/2005) vaatimuksia. Jos kemikaalien teollinen käsittely ja varastointi on laajamittaista, tulee siihen hakea lupa hakea Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukesilta (www.tukes.fi). Jos kemikaalien teollinen käsittely ja varastointi on vähäistä, tulee toiminnasta tehdä ilmoitus kunnan pelastusviranomaiselle. Toiminnan laajuus määritellään kemikaalien määrän ja vaarallisuuden mukaan.

3. Käyttöluvan haltijan velvollisuudet

3.1. Muutokset lupatiedoissa

Käyttöpaikan omistajan, nimen tai osoitteen muuttuessa on luvanhaltijan tai uuden omistajan haettava muutosta lupaansa. Hakemus tehdään kirjallisesti Valviralle. Samoin muutosta on haettava osoitteen, alkoholilajin,

Dnro V/9559/2018

1.1.2019

käyttötarkoituksen ja vuotuisen tarpeen muutos perusteluineen. Muutostietojen tultua hyväksytyiksi Valvira myöntää muutoksen olemassa olevaan lupaan tai uuden käyttöluvan. Luvan muutokset ovat maksullisia.

3.2. Vastuhenkilö

Teollisuusalkoholin käyttöpaikoissa tulee olla yrityksen tai laitoksen määräämä vastuhenkilö ja hänelle tarvittaessa yksi tai useampi varahenkilö. Nämä henkilöt huolehtivat siitä, että toiminnassa noudatetaan alkoholilainsäädäntöä ja sen nojalla annettuja määräyksiä. Vastuhenkilöiden tulee olla riittävän perehtyneitä teollisuusalkoholin käyttöön ja käytön valvontaan liittyviin kysymyksiin.

Käyttöpaikassa havaitut teollisuusalkoholin käyttöön liittyvät epäkohdat johtuvat usein siitä, että alkoholin käytön sisäinen valvonta on järjestetty puutteellisesti. Yrityksen tai laitoksen edun mukaista on, että alkoholin käytön valvonta yrityksen omassa piirissä järjestetään riittävän tehokkaaksi.

Vastuhenkilöiden on huolehdittava siitä, että alkoholin varastoinnissa ja käytössä noudatetaan asetettuja ehtoja siten, että:

- kirjanpito on ajan tasalla ja tosiasioihin perustuva
- Valviran tarkastajalla on tarkastusajankohtana saatavilla tarkastuksessa tarpeelliset tiedot ja tarvittavat välineet
- jos teollisuusalkoholia epäillään hävinneen rikoksen johdosta, ilmoitetaan siitä viipymättä poliisille tutkinnan suorittamista varten. Rikosilmoituksesta on toimitettava jäljennös Valviralle.

3.3. Teollisuusalkoholin käytön lopettaminen

Teollisuusalkoholin käytön lopettamisesta tulee ilmoittaa Valviralle, jonka edustaja suorittaa tarvittaessa lopputarkastuksen. Alkoholikirjanpitoa tulee säilyttää käytön päätyttyä kirjanpitolaissa määritelty aika (6 vuotta). Varastossa olevat luvanvaraiset alkoholit voidaan hävittää tai palauttaa myyjälle. On myös mahdollista siirtää ne saman yhtiön toiseen toimipaikkaan, mikäli toimipaikassa on voimassa oleva käyttöluva kyseisille alkoholeille. Siirtojen tulee näkyä molempien toimipaikkojen alkoholikirjanpidossa. Jos alkoholit halutaan hävittää, hävittämisestä on sovittava Tullin kanssa. Mikäli varastossa olevien alkoholien määrä on vähäinen, voidaan alkoholit käyttää loppuun käyttöluvan määräyksiä noudattaen. Luvan lopettamisen yhteydessä peritään myös kuluvan vuoden valvontamaksu etukäteen.

4. Alkoholivalmisteet

4.1. Valmistusta koskevat määräykset

Alkoholivalmisteita tai denaturoitua väkiviinaa saa kaupalliseen tarkoitukseen valmistaa alkoholijuomaa tai väkiviinaa raaka-aineena käyttäen se jolle Valvira on myöntänyt käyttöluvan.

Valmistuksena pidetään myös astiatavarana maahantuotavan valmisteen astiointia ja pakkaamista. Kotimaisena valmistajana pidetään sitä, joka on ostanut teollisuusalkoholia alkoholipitoisen aineen valmistusta varten. Alkoholivalmisteiden valmistuksesta on teollisuusalkoholin käytön kirjanpidon lisäksi pidettävä valmistekohtaista valmistuskirjanpitoa.

Dnro V/9559/2018

1.1.2019

Jos alkoholivalmiste on elintarvike, valmistuksessa noudatettava myös elintarvikelainsäädännön säännöksiä ja niiden perusteella annettuja valmistusta ja pakkausmerkintöjä koskevia säännöksiä.

4.2. Valmisteen pakkausmerkinnät

Alkoholivalmistetta myytäessä on myyntipakkauksen päällymerkintään merkittävä sen lainsäädännön mukaiset pakkausmerkinnät, jotka ko. alkoholivalmistetta koskevat. Riippuen siitä onko kyseessä esimerkiksi elintarvike, biosidi tai lääke, merkinnät laitetaan elintarvike-, biosidi- tai lääkelainsäädännön perusteella.

4.3. Valmistajan vastuu

Alkoholivalmisteen valmistaja ja tukkumyyjä vastaavat kulutukseen luovuttamansa alkoholivalmisteen laadusta ja koostumuksesta sekä siitä, että tuote ja sen päällymerkinnät ja muu esittely ovat siitä annettujen säännösten ja määräysten mukaisia.

4.4. Vähittäismyynti

Vähittäismyynnissä ei saa myydä lievästi denaturoitua väkiviinaa eikä muuta sellaista valmistetta, joka edellyttää käyttöluvan eikä sellaista alkoholivalmistetta, joka ominaisuuksiltaan vastaa alkoholijuomaa tai jota muutoin on perusteltu olettaa käytettävän huomattavassa määrin päihdyttävänä aineena.

Alkoholipitoisiin elintarvikkeisiin jotka sisältävät enemmän kuin 2,8% alkoholia sovelletaan alkoholijuomia koskevia säännöksiä vähittäismyynnissä, anniskelussa ja markkinoinnissa.

4.5. Tukku- myynti

Itse valmistamansa alkoholivalmisteen tukku- myyntiä saa harjoittaa se, jolle Valvira on myöntänyt käyttöluvan.

Yritys joka on tehnyt asiasta ilmoituksen Valviralle saa tukku- myynnissä myydä Suomessa valmistettua tai Euroopan talousalueeseen kuuluvasta valtiosta maahantuotua lievästi denaturoitua väkiviinaa. Lisäksi tukku- myynnissä saa vapaasti myydä Suomessa valmistettua tai Euroopan talousalueeseen kuuluvasta valtiosta maahantuotua vahvasti denaturoitua etanolia ja vahvasti denaturoitua valmistetta.

Lievästi denaturoitua väkiviinaa ei saa myydä kuluttajien käyttöön. Myynti tapahtuu tukku- myyntinä yrityksille sekä erikoissairaanhoidoissa (1062/89) tarkoitetuille sairaaloille ja terveyskeskuksille lääkintätarkoitukseen käytettäväksi. Myyjän tulee pitää kirjaa ostajista ja elinkeinotoimintaan liittyvästä käyttötarkoituksesta. Lievästi denaturoitua alkoholivalmistetta saa myydä kuluttajien käyttöön vain pesu- puhdistus- ja muuhun tekniseen käyttöön. Lievästi denaturoitua väkiviinaa ja alkoholivalmistetta sekä denaturoimatonta alkoholivalmistetta ei saa valmistaa, tuoda maahan ja myydä nauttimistarkoitukseen.

Dnro V/9559/2018

1.1.2019

5. Alkoholipitoisen aineen regenerointi

Alkoholivalmisteiden valmistukseen tai työssä teknisiin tarkoituksiin käytetty väkiviina saattaa prosessin jälkeen vaatia puhdistusta ennen uudelleen käyttöä. Tällainen alkoholipitoinen aine voidaan sopivasti uudelleen käsittelemällä eli regeneroimalla puhdistaa soveltuvaksi uudelleen käyttöä varten. Yleisin alkoholipitoisen aineen regeneroimismenetelmä on tislaminen.

Regenerointia varten on haettava lupa Valviralta. Hakemukseen on liitettävä kuvaus tehdastiloista, regenerointilaitteistosta, regeneroimisen suorittamisesta ja luettelo regeneroitavista alkoholipitoisista aineista. Väkiwiinan tai alkoholipitoisen aineen regeneroiminen voidaan aloittaa sen jälkeen, kun Valvira on hyväksynyt regeneroimislaitteiston käyttöönotettavaksi.

6. Valviran suorittama valvonta

Valvira suorittaa teollisuusalkoholin käyttöön liittyvää valvontaa. Väkiwiinan ja teollisuusalkoholin valmistajat, maahantuojat ja tukkumyyjät ilmoittavat kuukausittain myyntinsä Valviralle lupakohtaisesti. Käyttölupien pääasiallinen valvonta tehdään tätä kautta ns. rekisterivalvontana. Tämän lisäksi Valvira suorittaa valvontaa tarkastuksilla luvanhaltijan tiloissa.

Luvanhaltijan tiloissa Valviran tarkastajalla on oikeus tarkastaa luvanhaltijan toimintaa ja asiakirjoja sekä alkoholipitoisen aineen kuljetuksia. Tarkastajalle on turvattava esteetön pääsy valvottaviin tiloihin ja asiakirjoihin. Lisäksi tarkastajalla on oikeus tallentaa valvonnassa tarvittavia tietoja ja saada korvauksetta valvontaa varten tarvittavat näytteet.

Lisätiedot alkoholi@valvira.fi

Johtaja *Jussi Holmalahti*
Jussi Holmalahti

Ylitarkastaja *Markku Keskimäki*
Markku Keskimäki

Dnro V/9559/2018

1.1.2019

OHJEEN MUUTOSHISTORIA

Versio	Tullut voimaan	Muutokset	Liitteet
1.1	1.1.2019	Teknisiä korjauksia kappaleissa 1.1 ja 1.5	
1.0	1.3.2018	Uuden alkoholilain mukainen ohje	